

ÄIJÄLEIRI
Nuorten aikuisten miesten leiri
Jämsän seurakunnassa

Antti Närhi ja Mikko Ojala
Opinnäytetyö, syksy 2009
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Itä, Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + Kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 NUORI AIKUINEN.....	5
2.1 Käsitteet.....	5
2.2 Elämänvaiheet	6
2.3 Eriksonin ja Levinsonin teorioissa	6
2.4 Uskonnollinen kehitys.....	7
2.5 Miehisuus ja vertaistuki.....	11
3 ELÄMYSPOHJAINEN OPPIMINEN	13
3.1 Elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus	13
3.2 Seikkailukasvatuksen historiaa.....	15
3.3 Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka	16
3.4 Ohjaajat ja metodiikka.....	16
4 SEIKKAILUKASVATUS JA ELÄMYSPEDAGOGIIKKA SEURAKUNNISSA ...	18
4.1 Leiritoiminta seurakunnissa	18
4.2 Leiritoiminnan teoriaa	18
5 TAVOITTEET	19
5.1 Opinnäytetyön tavoitteet	19
5.2 Leirin tavoitteet	20
6 HANKKEEN LÄHTÖKOHDAT	20
6.1 Kohderyhmälle suunnatun toiminnan tarve	20
6.2 Suunnitelman kehittyminen.....	21
7 LEIRIN VALMISTELU	21
7.1 Yhteistyö Jämsän seurakunnan kanssa.....	21
7.2 Budjetti ja materiaalit	22
7.3 Oppitunti ja hartaudet	22
7.4 Kisailut ja vapaa-aika	23
8 LEIRIN TOTEUTUS	24
9 PALAUTE LEIRISTÄ.....	27
10 POHDINTAA TYÖSTÄ.....	28
10.1 Opinnäytetyö	28
10.2 Leirintoteutuksesta	29
LÄHTEET	31
LIITTEET	33

TIIVISTELMÄ

Närhi, Antti & Ojala, Mikko. Äijäleiri- Leiri nuorille aikuisille miehille Jämsän seurakunnassa. Pieksämäki, syksy 2009, 33s., 7 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä Pieksämäki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Järjestimme nuorille aikuisille miehille suunnatun toimintaan painottavan leirin. Leirin oppitunneilla keskityimme miehuuteen ja sen eri osa-alueisiin, kuten häpeään, menestykseen ja itsetuntoon. Hankkeemme tarkoituksena oli järjestää toimintaa sellaiselle ryhmälle, jolle ei seurakunnassa ole omaa toimintaa. Työmme teoria pohjana toimii seikkailupedagogiikka ja elämyskasvatus. Seikkailupedagogiikka on pedagogiikan laji, jonka mukaan ihminen oppii parhaiten tekemällä ja olemalla aktiivinen toimija.

Seikkailuksi voidaan määrittää mikä tahansa kokemus, joka johtaa epävarmaan lopputulokseen. Seikkailu on enemmänkin mielenlaatu: se on sisäisesti motivoiva ja vapaasti valittava. Konfliktien tarkoituksena on synnyttää yksilössä uusia kykyjä ja valmiuksia. Ihmisen kehitys jatkuu kaikkien elämänvaiheiden läpi lapsuudesta vanhuuteen ja hän itse ohjaa aktiivisesti kehitystään ympäristön vaikutusten keskellä. Myös uskonnollisuus kehittyy. Karkeasti jaoteltuna uskonnollisuudesta löytyvät kognitiiviset ja elämykselliset tekijät.

Asiasanat: Seikkailupedagogiikka, vertaistuki, miehuus, nuori aikuinen, uskonnollinen kehitys, leiritoiminta

ABSTRACT

Närhi, Antti and Ojala, Mikko

Male camp- Camp for young male adults in the congregation of Jämsä.

33p., 7 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Autumn 2009.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services

We organized a action orientated camp meant for male young adults. On camps classes we focused on manhood and its different sectors, like shame, success and self-esteem. Goal for our project was to organize action for that kind of group that does not already have action in parishes. We based our work on adventure pedagogy and adventure education, according to which a human learns by acting and doing.

Adventure can be defined as anything that has an element of un-predictability in it. Adventure is more like a state of mind; it motivates from within, and is chosen out of free will. Conflict and troubles are designed to create new strengths and resources in a individual. A human being grows for his entire lifetime, from childhood till old age, and he usually actively guiding his own choices amidst the effects of his environment. Religion is also evolving. Simply put, from religion you can find two factors; what you feel and what you think about religion.

Key words: adventure education, peer support, manhood, young adult, religious growth, camp activity

JOHDANTO

Valitsimme hankkeemme aiheeksi nuorille aikuisille miehille suunnatun leirimuotoisen elämyskokemuksen, eli ”Äijä-leirin”. Leiritoiminnalla on pitkät pedagogiset juuret, ja seurakunnissa erilaisia leirejä on järjestetty jo vuosikymmeniä. Yleensä leiritoimintaan osallistuvat ovat iältään alle 18-vuotiaita, valitettavan usein viimeinen seurakunta järjestämä toiminta johon osallistutaan on rippileiri.

Muutamit harvat lähtevät isokoulutukseen ja sitä kautta pysyvät seurakunnan toiminnassa mukana vielä muutamia vuosia, minkä jälkeen, jossain vaiheessa, vain kadotaan seurakunnan toiminnoista. Leirin tarkoitus oli antaa nuorille aikuisille miehille mahdollisuus keskinäiseen yhdessä oloon ja keskusteluun omista käsityksistä miehisyydestä ja uskonnosta.

Rajasimme ja kehitimme leirin kohderyhmän 18-22 vuotiaisiin miehiin. Ikäryhmän valitsimme siksi että seurakunta ei oikeastaan huomioi tätä ikäryhmää järjestäessään toimintaansa. Aloite tuli yhteistyökumppaniltamme Jämsän seurakunnalta, jolle ja jonka alaisuudessa kyseisen leirin pidimme.

Aloitamme työmme esittelemällä elämyskokemuksellista oppimista metodina, sekä käsittelemme on sellaisia asioita kuin nuori aikuinen ja hänen uskonnollinen kehityksensä, miehuus ja vertaistuki. Esittelemme ja raportoimme myös järjestetyn leirin sisällön ja nuorten antaman palautteen.

2 NUORI AIKUINEN

2.1 Käsitteet

Ihmisen elämänkaarta on määritelty monella eri tavalla, ja siksi myös nuoren aikuisuuden käsite ja sen ikäraajat vaihtelevat teorioittain. Nuoren aikuisen elämänvaihetta voidaan määrittellä esimerkiksi iän tai elämänvaiheeseen liittyvän erityisen kehitystehtävän saavuttamisen kautta. Yleisesti ajatellaan että nuori aikuinen on iältään noin 18-35-vuotias (vrt. Dunderfelt 1999, 105; Vuorinen 1997, 238).

Toisaalta yksiselitteinen elämänkaari on muuttumassa useita polkuja ja vaihtoehtoisia aikatalutuksia mahdollistavaksi elämäkuluksi yhteiskunnan muutoksen myötä. Selkeiden, yksinkertaisten rajojen vetäminen eri ikäkausien välille on vaikeaa. Lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus ovat muuttuneet häilyvimmiksi ja epäselvemmiksi. Tämä on johtanut siihen että nuoren aikuisen määrittäminen on vaikeaa. Nykyään nuoret ovat taloudellisesti riippuvaisia vanhemmistaan pidempään ja siirtyvät työelämään vasta pitkän opiskelu ajan jälkeen. Aiemmin aikuisuutta merkinneet asiat, kuten työelämään siirtyminen, avioliitto tai vanhemmuus tapahtuvat eri ihmisille eri aikoihin. (Kangas & Nikander 1999, 27-34.)

2.2 Elämänvaiheet

Nuoren aikuisen elämänvaihe kytkeytyy yhtenä luonnollisena osana ihmisen elämäntieteen elämäntieteen. Ihmisen kehitys jatkuu kaikkien elämänvaiheiden läpi lapsuudesta vanhuuteen ja hän itse ohjaa aktiivisesti kehitystään ympäristön vaikutusten keskellä. (Nurmi & Salmela-Aro 2000, 86.) Vaikka jokaisen yksilön elämä on ainutlaatuinen, voidaan siitä silti löytää yhteisiä piirteitä, kuten kehityshaasteita siirtymiä ja yhteisiä haasteita. Yksilön kehitystapahtumia voidaan parhaiten ymmärtää kun ne suhteutetaan elämäntieteen kokonaisuuteen ja yksilön historiaan. (Dunderfelt 1999, 15-18.)

Lyytinen kertoo että Robert J. Havighurstin kehitysteoriassa myöhäisnuoruus sijoittuu ikävälille 16-23 ja nuori aikuisuus 23-35. Myöhäisnuoruuden kehitystehtäviä ovat mm.

emotionaalinen riippumattomuus vanhemmista, parisuhteeseen valmistautuminen ja uran valinta sekä uskomus ja eettisen järjestelmän kehittäminen. Nuoren aikuisen kehitystehtäviä taas ovat elämäntoverin valitseminen, perheen perustaminen, talouden hallinta, työelämään osallistuminen ja uralla eteneminen sekä kansalaisvelvollisuuksien omaksuminen. (Lyytinen ym. 1997, 312-316.)

Nuori aikuinen ei ole enää nuori, vaan hän on matkalla kohti syvempää aikuisuutta. Hoikkalan (1993, 240-243) mukaan aikuisuutta voidaan tulkita monella tavalla. Aikuisuus on instituutio johon liitetään monenlaisia ominaisuuksia, kuten järkevyys, vakiintuneisuus ja vastuullisuus. Joidenkin mielestä se on taas lähinnä pysähtynyttä jämähtämistä. Aikuinen on yleisesti ottaen täysi-ikäinen henkilö, joka vastaa itsestään ja on tietoinen aikuistumisestaan. Myös Hoikkalan mukaan aikuistuminen ja aikuisuus ovat luonnollisia osia ihmisen elämänkulussa.

Dunderfeltin mukaan aikuisuuden kehitysvaiheet ovat suurelta osin yritystä seisoa omin jaloin, löytää itsensä maailman moninaisuudesta. (Dunderfelt 1999, 114). Nuori aikuinen etsii omaa paikkaansa maailmassa sekä vastinetta omille sisäisille pyrkimyksilleen ja odotuksilleen elämästä. Ulkoisten piirteiden, kuten opiskelun, työn ja perheenperustamisen lisäksi nuoreen aikuisuuteen kuuluu myös persoonallisuuden uudelleen muokkaamista, opittujen asenteiden, arvojen ja toimintamallien kohtaamista sekä minuuden etsintää. (Dunderfelt 1999, 105.)

Vuorisen (1997, 239) mukaan minän kehitys saa uusia muotoja varhaisaikuisuudessa. Minuuden kehitys etenee silloin asteittaisina muutoksina ja kehitys on yksilöllistä. Yksilö tekee enemmän omia valintoja, esimerkiksi opintojen tai työelämän suhteen. Myös kehityksen ulkoiset puitteet vaihtelevat. Aikuisuudessa ihmisen psyykkinen kuva itsestään vastaa hyvin hänen minuuttaan. Aikuisuudessa minän kehitys on tasaista ja yksilön kuva itsestään säilyttää perusrakenteensa.

2.3 Eriksonin ja Levinsonin teorioissa

Eriksonin ajatuksen lähtökohta on että ihminen on riippuvainen kolmesta asiasta: fyysisessä ruumiissa tapahtuvista biologisista tapahtumista, psyykkisistä tapahtumista,

jotka organisoivat kokemuksia sekä yhteisöllisistä tapahtumista ja ihmisten riippuvuudesta toisistaan. Erikson seuraa teoriassaan näiden kolmen tason vuorovaikutusta ihmiselämän vaiheissa. Eriksonin mukaan ihmisten kyvyt ja ominaisuudet saavuttavat huippunsa eri aikoina, mutta jokaisella vaiheella on ollut valmisteluaikansa jo edellisessä vaiheessa. Kaikki elämän vaiheet jäävät siis vaikuttamaan ihmisessä ja uusi vaihe rakentuu edelliselle. (Dunderfelt, 1999, 241-244.)

Eriksonin mukaan ihminen kohtaa eri kehitysvaiheissaan erilaisia kehityshaasteita ja -tehtäviä. Konfliktien tarkoituksena on synnyttää yksilössä uusia kykyjä ja valmiuksia. Teorioissaan Erikson esittää vaiheiden kehitystehtävät vastakkaisina pareina, jotka eivät sulje toisiaan pois. Ihminen liikkuu näiden tunteiden välillä. Negatiivisten kokemusten läpikäyminen on Eriksonin mukaan edullista. Yksilöllä, joka on elämässään läpikäynyt jonkin kehitysvaiheen, on käytössään uusi positiivisen ja negatiivisen puolen sisältävä sisäinen voima. (Dunderfelt 1999, 244.)

Nuori aikuinen on Eriksonin teorian mukaan käynyt läpi vauvaiän, varhaislapsuuden, leikki-ian, koulu iän ja nuoruuden kehitystehtävät. Seuraava vaihe on Eriksonin mukaan varhaisaikuisuus ja sen kehitystehtävänä on läheisyys, solidaarisuus sekä eristäytyminen. Kehitystehtävän läpikäymisen myötä kehittyy voima rakastaa, mutta toisaalta sen vastakohtana muotoutuu poissulkeminen. Varhaisaikuisuudessa nuori aikuinen etsii omaa paikkaansa, tehtävänsä ja ihmissuhteitaan. Aito läheisyys on Eriksonin mukaan voimakas vahvistuksen tunne. Se on rakkautta mutta myös yhteenkuuluvuutta ihmisten, asioiden ja aatteiden kanssa. Vastakkaisen tehtävänä tähän kuuluu eristäytyminen, joka tulee hyväksymättömyyden tunteesta. Jokainen tarvitsee sitä välillä suojellakseen itseään, mutta täysin eristettynä ja hyväksymättä jätettynä ihmisestä voi tulla vihamielinen. (Dunderfelt 1999, 246.)

2.4 Uskonnollinen kehitys

Uskon kehitysvaiheita on James W. Fowlerin mukaan kuusi. Vaiheet ovat intuitiivis-projektiivinen, myyttis-kirjaimellinen, synteettis-sovinnainen, yksilöllis-reflektiivinen, konjunktiivinen sekä yleismaailmallisesti pätevä usko. Näiden lisäksi Fowler nimeää myös varhaisvaiheen. Nuorta aikuista koskettaa erityisesti

synteettis-sovinnainen ja yksilöllis-reflektiivinen vaihe. Fowlerin teoria ei kata pelkästään kristillisen uskon kehittymistä, vaan ulottuu myös kaikenlaiseen uskonnollisuuteen. Fowler erottelee uskon rakenteet ja sisällön toisistaan. (Oikarinen 1993, 58, 69.)

Uskonto ja usko ovat siis eri asioita. Uskonnon käsite pitää sisällään muun muassa pyhiä kirjoituksia, myyttejä, profetioita, symboleja, suullista perinnettä, musiikkia, eettistä opetusta, riittejä ja taidetta sekä arkkitehtuuria. Usko on yksilöllistä. Pirstoutuneessa maailmassa ihmisillä on hyvin henkilökohtainen tapa uskoa yliluonnolliseen voimaan. Karkeasti jaoteltuna uskonnollisuudesta löytyvät myös kognitiiviset tekijät ja elämykselliset tekijät, eli uskontoon liittyvät tunteet, asenteet ja kokemukset. Kognitiivisiin tekijöillä voidaan myös tarkoittaa uskonnollisuuden toiminnallisia puolia. Tällä voidaan tarkoittaa sitä miten yliluonnollista etsitään. Kognitiivinen ulottuvuus pitää sisällään myös yhteisölliset riitit, kuten jumalanpalvelukset. (Helve 2006, 93.)

Nuori aikuinen on elämänsä aikana luultavasti jo käynyt läpi kaksi muuta uskon kehityksen kautta. Nämä yleensä ovat intuitiivis-projektiivinen ja myyttis-kirjaimellinen vaihe. Vaiheet ovat edellytyksiä siirtyä seuraaviin vaiheisiin. Intuitiivis-projektiivisessä vaiheessa lapselle syntyy mielikuviutus. Hän kykenee yhdistelemään kokemusmaailmaansa vahvoihin elämyksellisiin vaikutelmiin. Vaarana on tuhon ja terrorin näkyjen valta lapsen mielikuvissa sekä aikuisen tahallinen ohjailu moraalien ja tabujen kautta. Myyttis-kirjaimellisessa vaiheessa yksilö kykenee kertomusten avulla löytämään kokemuksilleen yhtenäisyyttä. Vaarana on että kirjaimellisesta tulkinnasta seuraa ylikontrolloiva perfektionismi tai läheisten laiminlyönti sekä aleneva pahuuden tunto. (Oikarinen 1993, 75-78.) Nämä kaikki vaikuttavat lapsen jumalakuva muodostumiseen. Virkkunen toteaa että lapsen jumalakuva voi olla joko positiivinen ja valoisa tai negatiivinen ja pimeä. Lapsi siis kokee Jumalan todella ihmismäisenä. Jumalakuva vaikuttaa vastaavasti siihen millaisen uskonnollisen elämän lapsi ja nuori kokee omakseen. Jumalakuva muodostumiseen vaikuttavat kahdenlaiset tekijät: ympäristön taholta saadut vaikutteet ja lapsen oma ajatustapa. Kun kysymys on uskonnollisten näkemysten syntymisestä, kaikkein ratkaisevin tekijä on ympäristön taholta tulleet vaikutukset. Lapsen ajattelu on konkreettista, mikä taas vaikuttaa jumalakuvaan. Kuten Kroh Virkkusen mukaan totesi ”Kukaan lapsi ei keksi Jumalaa,

mutta jokainen lapsi on valmis uskomaan hänen olemassa oloonsa.” Lapsi siis sitoo Jumalan vahvasti havaintoihin. Lapsen mielestä Jumala on sidottu fyysisesti tiettyyn paikkaan. (Virkkunen, 1977.)

Nuoren aikuisen elämään kuuluu synteettis-sovinnainen uskon vaihe. Se ilmenee nuoruusvuosina, mutta aikuisille siitä tulee pysyvä tila. Yksilön elämään kuuluvat tässä vaiheessa perhe, koulu tai työ, toverit, asuinympäristö, tiedotusvälineet sekä mahdollinen uskonto. Uskon tulisi jäsentää hajanaistakin elämää, sekä tarjota perustaa identiteetille ja elämäntavalle. Yksilölle merkitsevät paljon muiden ihmisten odotukset ja arvioinnit. Ikätovereiden ja perheen ulkopuolisten aikuisten elämäntavat koetaan tärkeiksi. Vuorovaikutus mahdollistaa toisten näkökulmien ja sisäisen elämän ymmärtämisen. Tarkkailun kautta nuori voi haluta sitoutua toisen yksilön edustamaan uskoon tai elämäntapaan. Omaan arviointiin ja identiteettiin ei ole vielä otetta. (Oikarinen 1993, 80-81, 245.)

Syvästi koetuista uskomuksista sekä arvoista pidetään tiukasti kiinni, eikä yksilö yleensä kykene pohtimaan uskomuksia ja arvoja ulkopuolisesti. Hän ei tiedosta omaa tai muiden sidonnaisuutta taustakulttuuriin. Symbolit muotoutuvat tärkeiksi. Jos symboleita kohtaan esitetään loukkauksia, koskee loukkaus niiden edustamaa asiaa. Jos symbolit eivät enää puhuttele, voi koko usko menettää merkityksensä. Jumala kuitenkin koetaan vahvasti persoonana ja se antaa vahvan tuen oman identiteetin hyväksymiselle. (Oikarinen 1993, 80-83.)

Tämän synteettis-sovinnaisen vaiheen läpikäyminen antaa yksilölle kokonaisnäkökulman itsestään ja elämästään sekä omasta identiteetistään ja uskon tulevaisuudesta. Tässä kohtaavat yksilön menneisyys, ennakoitu tulevaisuus ja mielikuva perimmäisestä todellisuudesta. Perimmäisellä todellisuudella Fowler tarkoittaa Jumalaa tai jumaluutta. Synteettis-sovinnaisen vaiheen vaarana on, että ihmisen odotukset ja arvioinnit voivat olla pakonomaisia, sekä mahdollisesti oman ohjautuvuuden vaarantuminen. Näin voi käydä jos nuorella tai aikuisella ei ole annettu tarpeeksi vapautta omiin usko- ja elämäntavoihin pohdintoihin. Ihmissuhteissa koetut pettymykset voivat johtaa kieltävään epätoivoiseen asenteeseen Jumalaa kohtaan tai läheiseen jumalsuhteeseen, joka on todellisista ihmissuhteista irrallinen. Nuorilla ja aikuisilla on eroja tämän vaiheen piirteissä. Nuorella on enemmän minäkeskeisyyttä sekä fantasioiden ja realiteettien sekoittumista

kuin aikuisilla. (Oikarinen 1993, 80, 82, 245.)

Yksilöllis-refleksiiviselle uskon vaiheelle tunnusomaista on, että nuori tai aikuinen alkaa ottaa vastuuta omasta sitoutumisestaan ja elämästään. Yksilö kykenee ottamaan kriittisen välimatkan suhteessa taustayhteisöön. Tapahtuu identiteetin tai minän ja maailmankatsomuksen kehitystä. Vaihe antaa nuorelle kyvyn tarkastella kriittisesti identiteettiä ja maailmankatsomusta. Identiteetti tai minä irtautuu ulkoisten auktoriteettien vaikutuksesta. Vaiheen vaarana on, että yksilö ajautuu liikaa järjen ja kriittisen ajatteluun sekä yhtäläistää todellisuuden ja muiden näkökulmat omaan maailmankatsomukseensa. (Oikarinen 1993, 84, 85.)

Nuori aikuinen kykenee tarkastelemaan ilmiöitä ulkopuolisena tarkkailijana. Nuoren aikuisen maailman katsomuksessa Jumalaa koskevat mielikuvat tuodaan esille merkitysjärjestelmä määrittein. Uskonnolliset symbolit eivät itsessään merkitse pyhyyttä, vaan niitä tarkastellaan kriittisesti, niiden merkitystä kysellään ja ne halutaan muuttaa määritelmiksi. Tämä merkitsee sitä että toisaalta symbolit menettävät merkitystään, toisaalta taas on hyvä että ne kyseenalaistetaan. (Oikarinen 1993, 84–86.)

Nuoren aikuisen elämä on usein vielä jäsentymätöntä. Hän saattaa aloittaa uskomuksiansa kriittisen tarkastelun. Monet nuoret aikuiset ottavat etäisyyttä kirkkoon. Kuitenkin nuoren aikuisen elämässä usko voi jäsentää elämää ja tarjota perustan maailmankatsomukselle. (Niemelä 2004.)

Usko muuttuu. Usko ja uskonnollisuus muuttuvat jatkuvasti. Lapsuuden ja nuoruuden usko eivät säily läpi aikuisuuden, ainakaan se ei ole suotavaa. Ihmisen ajattelukyky, todellisuuden hahmotus tapa muuttuu kokoajan. Uskolla on taipumus saada eri muotoja elämän eri vaiheissa. Kehityspsykologian teorioita on kritisoitu, mutta kaikesta huolimatta on selvää että usko on erilaista eri-ikäisillä. (Niemelä 2004.)

Nuori aikuinen uskoo vahvasti omiin kriittisiin ja analyttisiin kykyihinsä. Oma järki saatetaan nähdä niin kaikkivoipana, ettei uskolla näytä olevan mitään sijaa elämässä. Kaikki koetaan selittää omalla järjellä. Tietenkin yksilöiden välillä esiintyy eroja. (Niemelä 2004.)

Tämä ”järjen aikakausi” alkaa suurin piirtein kymmenvuotiaana. Varhaisnuoren itsenäistymispyrkimys johtaa aikaisempien auktoriteettien kyseenalaistamiseen ja kaiken oppimansa uudelleen arviointiin. Viileän kriittisesti nuori aikuinen analysoi uskonnollisuuden paikkansapitävyyttä. Jumalan todellisuus ja katsomusten paikkansapitävyyttä aletaan arvioida, ne vaativat älyllistä selvitystä. Tässä vaiheessa huojutaan kahden tulen välissä: uskon kieltämisen ja Jumalaan turvautumisen. Tässä vaiheessa voimistuu myös uskonnollinen asenne, älyllisen asenteen lisäksi. (Virkkunen 1977.)

2.5 Miehisuus ja vertaistuki

Nykyään monet pojat kasvavat ilman isää, naisten ympäröiminä. Isien vetäytyminen kasvatuksesta on niin tavanomaista että siinä tuskin on kenenkään mielestä mitään kummallista. Tämän mallin mukaan äiti on vastuussa pojan hoidosta ja huolenpidosta. Isän vuoro on sitten myöhemmin, jos koskaan. Ehkä sitten jos poika alkaa kiinnostua moottoreista tai aseista. Yhdessä puuhaileminen riittäisi aikaansaamaan tarvittavan samaistumisen kohteen maskuliinisuuteen.

Vielä viisikymmentäluvulla avioerot olivat harvinaisia, varsinkin maaseudulla. Pojat saivat nähdä isänsä työssä ja kotona ja saivat myös kokeilla mihin heidän omat voimansa riittäisi. Vaikka nämä miehet eivät puhuneet eivätkä pussanneet, olivat he olemassa konkreettisesti pojilleen. Jos he eivät poikiaan hellineet eivätkä kyselleet heidän ajatuksiaan, oli poikien ainakin mahdollista tutkia isää kauempaa ja ratkaista oma suhdettaan häneen jollain tavalla. (Sinkkonen 1990.)

Nykyisin on eronneita, perheestään ulos heitettyjä miehiä. On psyykkisesti sairaita ja alkoholisoituneita miehiä. On työnarkomaaneja, uran luoja. On miehiä jotka ovat tyytyväisinä tossun alla; miehiä joista ei ole pojilleen maskuliinisuuden esimerkiksi. Lapset ovat saaneet, tai ovat joutuneet, ottamaan elämänsä ohjat käsiinsä toimivan isän puuttuessa. Jonkin aikaa asiat saattavat sujua. Vaikeuksien koittaessa saattaa tulla hätä. Tämä voi näkyä karikatyyrimäisenä miehekkyytenä: pojat poimivat maskuliinisuudesta huonoimmat puolet; kovuuden, tunteettomuuden ja aggressiivisuuden. He alkavat häiritä ympäristöään. (Sinkkonen. 1990)

Yhteiskunnan koettaessa auttaa, seuraa ongelma: valtaosa terveydenhoitajista, koulupsykologeista tai kasvatusneuvolan henkilökunnasta on naisia. Miten poika voi samaistua tai saada tukea ihmisiltä joilla ei ole käsitystä miehisyydestä?

Miehisyyden ja naiseuden välillä on eroja, se on kiistämätön tosiasia, jota ei ole hyväksi lähteä muuttamaan. Sovinistinen kukkoileminen on katoamassa, ja sen on syytäkin kadota. Kuitenkin mikäli miehisyyteen liitetään vain negatiivisia määritteitä, katoaa jotain tärkeää. Pojat saattavat tuntea alemmuutta, tuntea että hän on paha ja kelvoton. (Sinkkonen 1990.)

Tällaiset pojat tarvitsevat siis tukea oman miehisyytensä etsimiseen. Vertaistuki on järjestelmällistä tukitoimintaa kahden ihmisen välillä tai ryhmässä. Se on vastavuoroisuutta jossa ihmiset kohtaavat toisensa kuuntelijan ja kuunneltavan roolissa. Kuitenkaan tukitilanteessa ei kohdata asiantuntijoita tai terapeutteja vaan vertaistuessa toteutuu vastavuoroinen ihmissuhde. Vastavuoroisuudessa keskeistä on kahden subjektin, sinän ja minän, kohtaaminen. Kumpikin voi vuoroin olla kuuntelijana vuoroin, kertojana, tällä vältetään auttajan ja autettavan roolit, sillä vertaistuki voi olla luonteeltaan hyvinkin epävirallinen tilaisuus. Vertaistukeen osallistuvat ovat tasavertaisia keskenään ja toimivat yleensä sekä tukijoina että tuettavina. Kolme keskeistä kohtaa vertaistuessa ovat kuuleminen, kunnioitus ja kannustaminen.

Vertaistuki on samankaltaisten elämäkokemusten ja elämänvaiheiden läpi eläneiden ihmisten keskinäiseen tasa-arvoisuuteen, keskinäiseen solidaarisuuteen, kuulluksi ja ymmärretyksi tulemiseen sekä kohtaamiseen ja keskinäiseen tukeen perustuva ihmissuhteiden muoto. (Psykonomiopisto.)

Miesten välisessä toiminnassa on paljolti kyse yhteisestä toiminnasta. Sanat ”terapia” ja ”vertaistuki” herättävät monien mielessä negatiivisia tunteita. Tutkijat puhuvat vertaistuesta lähinnä samankaltaisen elämäkokemuksen läpikäyneiden ihmisten epävirallisena ”terapiana”, jonain mitä tehdään esimerkiksi läheisen kuoleman jälkeen. Harvat ymmärtävät että arjessa saattaa tulla hetkiä, aivan pieniä tapahtumia, joita on hyvä käydä läpi pienessä, samanhenkisessä porukassa. Stereotypisesti suomalainen mies

on vieläkin ”alkukantainen äijä, joka ei puhu eikä pussaa”. Joten tällainen arkinen ”vertaistuki” tapahtuma voi olla vaikkapa miesten saunailta, jolloin ainoastaan istutaan mies porukassa ja puhutaan urheilusta. Tällaiseen toimintaan on helppo tulla mukaan, ja vielä helpompi järjestää. Hienot ja hämäävät termit voi unohtaa ja keskittyä rentoon yhdessä oloon joka voi hektisessä ja kiireisessä nykymaailmassa unohtua.

3 ELÄMYSPOHJAINEN OPPIMINEN

3.1 Elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus

Mitä on seikkailu? Kanadalainen Simon Priest määrittelee seikkailuksi minkä tahansa kokemuksen, joka johtaa epävarmaan lopputulokseen. Samoin kuin vapaa-aika, seikkailu on enemmänkin mielenlaatu: se on sisäisesti motivoiva ja vapaasti valittava. Sen tulee aina pohjautua omaan valintaan ja vapaaehtoisuuteen. (Telemäki 1998b, 19.) Kun nuori oppii esimerkiksi kiipeillessään luottamaan omiin taitoihinsa ja itseensä, hän samalla ainakin siinä tilanteessa varttuu nuoresta aikuiseksi (Telemäki 1998a, 42).

Tämän kaltaisia piirteitä löytyy myös Josef Kochin (1995) seikkailukasvatuksen määrittelystä, jota Telemäki teoksessaan siteeraa: Ensinnäkin seikkailu sijoittuu osallistujalle vieraaseen sekä vaatimuksia herättävään ympäristöön. Luonto on usein tällainen. Toisekseen toiminta, josta on vaikea kieltäytyä, liittyy aina seikkailutilanteisiin. Kolmanneksi henkinen suunnittelu ja harkinta ovat tarpeen ennen fyysisen toiminnan aloittamista. Neljäntenä seikkana seikkailutilanteeseen liittyy aina ennalta-arvaamattomuuden, välittömyyden ja yllätyksellisyyden aineksia. Viidentenä asiana Koch mainitsee seikkailun tarjoavan mahdollisuuden ryhmäkokemiseen: uudet, rohkeutta vaativat mutta myös ahdistuneisuutta aiheuttavat tilanteet edellyttävät ryhmältä toimintakykyä ja monesti roolien uudelleen arviointia. Vielä viimeisenä asiana Koch kertoo, että tarkoitus on löytää tasapaino turvallisuuden ja kontrollin sekä toisaalta arvaamattomuuden ja itsensä voittamisen välillä. (Telemäki 1998b, 19.)

Telemäki siteeraa myös Jörg Ziegenspeckin (1996), jonka mukaan elämyspedagogiikka

liittyy sosiaaliseen oppimiseen ja kasvatukseen, eli tavoitteisiin, joita voidaan havainnollistaa käyttäytymiseen liittyvien piirteiden avulla. Ziegenspeckin mielestä elämyspedagogiikassa kasvatusta painottuu enemmän kuin seikkailukasvatuksessa, koska seikkailuja ei voi suunnitella ja ennakoita etukäteen, vaan ne tulevat usein yllätyksinä. Kuitenkin elämysten hankintaan liittyy riskejä, joita tulee kontrolloida ja mahdollisuuksien mukaan minimoida. (Telemäki 1998b, 20.)

Käytännössä on kovin vaikea tehdä eroa seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan välille. Näistä jälkimmäinen liitetään nimenomaan teoriansa puolesta lähemmäksi Kurt Hahnia. Molemmassa käytännön toiminnot voidaan jakaa neljään osa-alueeseen: Ensimmäisenä ovat sosiaalistamisleikit, joiden tarkoitus on tutustuttaa ryhmän jäsenet toisiinsa sekä poistaa osallistumisen esteet. Toisena tulevat ryhmäaloitteellisuuteen liittyvät tehtävät, joissa ryhmä selvittää yhdessä sille asetetut ongelmat, tehtävät ja haasteet. Kolmantena osa-alueena ovat yksilölliset haasteet, jotka sisältävät esimerkiksi köysi- ja kiipeilyhaasteita. Viimeisenä ovat ulkoilmatoiminnot, joita ovat vaikkapa vuorikiipeily, koskenlasku tai hiihto. (Telemäki 1998b, 21.)

Seikkailukasvatuksessa ja elämyspedagogiikassa taidot puolestaan jaetaan kolmeen luokkaan: Ensimmäinen on niin sanotusti kovat taidot. Nämä ovat helposti mitattavia teknisiä taitoja, kuten kyky meloa tai antaa ensiapua. Toisena ovat pehmeät taidot, jotka puolestaan liittyvät organisointiin, opettamiseen sekä ohjeiden antamiseen. Kolmantena esitetään metataidot, jotka tarkoittavat toiminnan integrointiin liittyviä taitoja. Näitä ovat esimerkiksi johtajuus, kyky kommunikoida, saada viesti perille ja tehdä päätöksiä. (Telemäki 1998b, 21.)

Keskeinen asia, joka jatkuvasti aiheuttaa myös keskustelua, on kysymys elämyspedagogiikan siirtovaikutuksesta: kuinka elämykset, jotka usein koetaan vaikeissa tai äärimmäisissä olosuhteissa, siirtyvät ihmisen tavalliseen arkipäivään? (Telemäki 1998a, 1.) Karppinen viittaa väitöskirjassaan Michael A. Gassiin (1999), jonka mukaan siirtovaikutus voi ilmetä seuraavilla tasoilla: erityinen eli kohdistettu siirtovaikutus, ei-erityinen eli kohdistamaton siirtovaikutus ja vertauskuvallinen eli metaforinen siirtovaikutus. Samasta aiheesta Karppinen siteeraa väitöskirjassaan myös Jerome Bruneria (1960), jonka mukaan opittua voidaan hyödyntää tulevaisuudessa kahdella tavalla. Ensimmäisessä tapauksessa opittua voidaan käyttää sen erityisen

soveltavuuden vuoksi tehtävissä, jotka muistuttavat jo aiemmin opittuja suorituksia. Ei-erityiseksi siirtovaikutukseksi Bruner kutsui tapaa, jolla aikaisempi koulutus tai harjoitus tekee tulevan suorituksen tehokkaammaksi. Brunerin mukaan se koostuu pohjimmiltaan oppimisen yleiskäsityksestä, jota voidaan käyttää myöhempien ongelmien tunnistamisen perusteena. Vertauskuvallinen siirtomuoto toteutuu silloin, kun yhdessä oppimistilanteessa samansuuntaiset prosessit tulevat analogisiksi jossakin toisessa (kuitenkin samankaltaisessa) oppimistilanteessa. Ensimmäisen oppimistilanteen ei välttämättä tarvitse liittyä suoranaisesti tai välittömästi toiseen oppimistilanteeseen. (Karppinen 2005, 45-56.)

3.2 Seikkailukasvatuksen historiaa

Kasvatus itsessään on jo hyvin monimerkityksellinen sana. Se voi merkitä vapautusta, mahdollisuuksia, toivoa ja utopioita, tukea ja auttamista, vaihtoehtoja ja taistelua epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Toisaalta se voi myös merkitä kuria ja järjestystä, valvontaa, manipulointia, ohjausta ja alistamista. Kaikki nämä merkitysisällöt liittyvät seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan historiaan, sillä seikkailujen ja jännittävien elämysten käyttäminen kasvatuksellisessa merkityksessä ei ole uusi. (Telemäki 1998a, 1.)

Seikkailukasvatuksen ajatuksellinen tausta on todella vanha. Jo tuhansia vuosia sitten nuoria saatettiin haasteellisiin tilanteisiin, jotta nähtäisiin miten he niistä selviytyvät, ja jotta nuoret voisivat näin itse havaita ja oppia elämää ja sen vaatimuksia. Seikkailua on käytetty myös valintakeinona, jossa kykenevimmit valittiin esimerkiksi koulutettaviksi johtajiksi. Luonnonvaraisissa kansoissa seikkailu on puolestaan osa kulttuuria ja jokapäiväistä elämää, jolloin kasvatus on yhteistä kaikille. (Telemäki 1998a, 1.)

Elämys- ja seikkailupedagogiikka liitetään helposti, ja usein väärin, uuskonservatistisiin virtauksiin. Näissä pyritään älyllisyyden ja yhteisöllisyyden kustannuksella tavoittelemaan vain yksilöstä lähtevää toimintaa, sitoutuvuutta, ruumiillisuutta ja välittömyyttä vastakohtana perusteluille, puheelle ja keskustelulle. Pedagogiikan juuret kuitenkin palautuvat yhtä lailla myös lapsikeskeisyyteen, humanismiin ja luontofilosofiaan. Niitä voidaankin etsiä Wilhelm Dilthey'in (1833-1911) humanistisen

psykologian teoriasta. Sen mukaan elämä ja kokemukset edellyttävät subjektiivista tietoisuutta asioista, jotka on koettu tärkeiksi. Omalta osaltaan ne johtavat tietoon ja näkemyksiin. Eläminen, tieto, kokemukset ja näkemys painottuvat keskeisesti myös elämyspedagogiikassa. (Telemäki 1998a, 2-3.)

Vuonna 1889 Cecil Reddie (1858-1932) perusti Abbotsholmen asuntolakoulun Derbyshire'een, Englantiin. Reddien mielestä koulun tärkein tehtävä käsitteiden pönttämisen sijasta oli opettaa ja kehittää lapsia haluamaan hyvää sekä karttamaan väärää ja valheellista. Rakastamisen ja oman elinympäristön suojelemisen opettaminen olivat koulun päätavoitteet. Keinoja tähän olivat kuri ja rakkaus. 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa syntyi monia maalaisasuntolakouluja Saksaan. Tämän saivat aikaan mm. Hermann Lietz ja Kurt Hahn, jotka puolestaan ottivat vaikutteita Reddieltä. Näissä asuntolakouluissa otettiin päähuomioon tiedollisen opetuksen asemasta yhteisön kehittäminen ja sosiaalinen kasvatus. (Telemäki 1998a, 4-5.)

Nykyään elämys- ja seikkailupedagogiikka on monissa Euroopan maissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa osa korkeakoulujen opetusta ja tutkimusta. Tärkeää on myös, että kouluihin saadaan opettajia, jotka ovat jo peruskoulutuksessa saaneet oppia seikkailun ja elämyksien käytöstä opetuksessa. (Telemäki 1998b, 24.)

3.3 Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka

Kurt Hahn (1889-1974) on tunnetuimpia elämys- ja seikkailupedagogiikan kehittäjiä. Luettuaan Platonin Tasavalta-teoksen hän alkoi suunnitella koulua jossa toiminnan ja ajattelun maailmat eivät olisi toisilleen vastakkaiset. Vuonna 1920 prinssi Max von Baden perusti yhteisökasvatukseen perustuvan Salemin koulun Boden-järven rannalle. Johtajaksi hän kutsui Kurt Hahnin, joka oli ensimmäisen maailmansodan päättyessä toiminut hänen apulaisenaan. Koulun kasvatustavoitteiksi Hahn asetti ihmisen luonteen kehittämisen: oikeudenmukaisuuden ja sisäisen ryhdin sekä lujouden ja vastuullisuuden. Lasten ja nuorten tuli oppia muuttamaan tunteensa teoiksi ja oppia voittamaan itsensä. Tällaiseen oppimiseen vaadittiin todellisia elämäntilanteita. Kuntoa, elinvoimaa, rohkeutta ja päättäväisyyttä saatettiin kehittää fyysisten harjoitusten avulla. Samalla vahvistui itsensä arvostaminen ja itsetunto. (Telemäki 1998a, 7-10.)

Hanhin kasvatuksellinen konsepti oli perin yksinkertainen: Nuoresta oli tarkoitus kasvattaa aktiivinen ja vireä kansalainen, joka tunsi velvollisuutensa niin muita ihmisiä kuin Jumalaa kohtaan. Opettajien tuli arvioinneissa kiinnittää päähuomio oikeudenmukaisuuteen, luokkahenkeen, kykyyn suoriutua tehtävistä vaarallisissa olosuhteissa, mielikuvitukseen sekä organisointikykyyn. Myöhemmin Hahn alkoi luoda kansainvälistä kouluverkostoa: Ateenaan perustettiin Salemin sisarkoulu ja Länsi-Saksaan, Englantiin ja yhdysvaltoihin perustettiin kansallisia järjestöjä, jotka toteuttivat hahnilaista elämyspedagogiikkaa. (Telemäki 1998b, 17.)

3.4 Ohjaajat ja metodiikka

Seikkailuohjaajan tulee olla todella joustava, sillä hyvinkin suunniteltuihin ohjelmiin saattaa tulla yllättäviä muutoksia. Ohjaajan olisi hyvä etukäteen tutustua ryhmän ominaispiirteisiin, osanottajiin sekä turvallisuusstandardeihin. Elämys- ja seikkailukasvattajalle on asetettukin kolmeen kategoriaan lajiteltavat vaatimukset: persoonallisuuden piirteet, pedagogis-psykologinen pätevyys ja luontoa koskeva/liikunnallinen pätevyys. (Telemäki 1998a, 57.)

Seikkailuohjaajan, kuten muillakin kasvattajien, tärkein ominaisuus löytyy ensimmäisestä kategoriasta. Se on kyky tehdä itsestään tarpeeton: mitä enemmän ohjaaja puuttuu ryhmän toimintaan, sitä vähemmän osanottajat oppivat. Tämä voi usein tuntua ohjaajasta ongelmalliselta ja herättää kysymyksen, että mistä heille maksetaan. Ohjaajalle maksetaan oppimistilanteiden suunnittelusta, toiminnan tarkkailusta, turvallisuuden varmistamisesta ja siitä, että hän antaa ryhmän itse oppia ja kokea niin suuret saavutukset kuin raskaat tappiotkin. Hyvin tärkeää on myös, että ohjaaja on valmis vuorovaikutukseen opetettavien kanssa sen sijaan että hän vain opettaisi ja ohjaisi. (Telemäki 1998a, 57–58.)

Teoksessaan Telemäki viittaa Maurice Phippsiin (1990), jonka mukaan Pedagogis-psykologinen pätevyys voidaan jakaa psykologisiin, kommunikatiivisiin, sosiaalisiin ja evaluaation taitoihin: *Psykologisiin taitoihin* kuuluu mm. motivaation ylläpitäminen, luottavan ilmapiirin aikaansaaminen ja terveen minäkäsityksen

virittäminen. *Kommunikaatioon liittyvät taidot* sisältävät esimerkiksi kyvyn taivutella, kuunnella, vastata ja esiintyä ryhmän edessä sekä ei-verbaalin kielen ymmärtäminen. *Sosiaalsiin taitoihin* kuuluu puolestaan mm. konfliktien ratkaiseminen, ryhmädynamiikan ylläpitäminen, empatia (ryhmän jäsenten tarpeiden ymmärtäminen) ja toisiaan tukevan ryhmäilmaston ylläpitäminen. *Evaluaatiotaitoihin* sisältyy esimerkiksi mahdollisten ongelmien havaitseminen, vaihtoehtojen analysointi, vaaratilanteen ennakointi, uusien ideoiden keksiminen ja kyky improvisoida hätätilanteissa. (Telemäki 1998a, 58–59.)

Luontoa koskevalla/liikunnallisella pätevyydellä tarkoitetaan ohjaajalta vaadittavaa ammatillista tutkintoa tai jonkin lajiliiton hyväksymään kelpoisuutta, kuten ohjaajan ja/tai eräoppaan tutkinto. Teoksessaan Telemäki siteerasi myös Douglass Teschneriä (1990), joka on luetellut ihannteellisen seikkailuohjaajan ominaisuuksia. Näitä ovat mm. terve arviointikyky, seikkailullisuus, hyvä itsetunto, karisma ja kyky innostaa muita, halu oppia, aloitteisuus, kyky ja halu tehdä yhteistyötä sekä kypsyy. (Telemäki 1998a, 59.)

Elämyspedagogiikan metodiset periaatteet voidaan tiivistää seuraaviin seikkoihin: ensimmäinen asia on, että oppimisen tulee olla toimintaorientoitunutta ja sosiaalista. Toisekseen osallistujien kannalta on tärkeää, että vaatimukset eri tilanteissa ovat vaikeita, mutteivät kuitenkaan mahdottomia tavoittaa. Myös seikkailuissa saatujen elämysten ja kokemusten tulee olla kokonaisvaltaisia. Ohjaajan täytyy jättäytyä syrjään ja antaa ryhmän vastata toiminnastaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ryhmä on johdatettu ja opastettu toiminnan äärelle. Eri tilanteiden ja toimintojen pitää olla konkreettisia, todellisia sekä vakavasti otettavia. Toiminnan täytyy olla myös monipuolista: sosiaalista, liikunnallista, esimerkiksi musiikillisesti luovaa ja organisatorista toimintaa. (Telemäki 1998a, 54.)

4 SEIKKAILUKASVATUS JA ELÄMYSPEDAGOGIIKKA SEURAKUNNISSA

4.1 Leiritoiminta seurakunnissa

Miten seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka näkyvät seurakuntien toiminnassa? Näitä kyseisiä termejä ei juurikaan käytetä, mutta yhtäläisyyksiä toimintatavoissa löytyy hyvin selkeästi seurakuntien järjestämissä retkissä ja leireissä. Erilaisilla leireillä ja retkillä onkin vakiintunut asema seurakuntien toiminnassa. Etenkin diakonia- lapsi ja nuorisotyössä ne ovat olleen hyvin suosittuja. Esimerkiksi vuonna 2004 Suomen seurakunnat järjestivät yli 27 000 retkeä ja leiriä. Näissä oli mukana noin 627 000 henkeä. Leirien suuri suosio on velvoittanut seurakuntia kiinnittämään enemmän huomiota myös niiden laatuun. Yksi laadukkaan toiminnan ja palvelun kriteeri onkin, että ne (etenkin retki- ja leiritoiminta) järjestetään turvallisiksi. (Suomen evankelisluterilainen kirkko.) Tunnetuimpia seurakunnan järjestämiä leirejä ovat erilaiset rippikoulu-, lasten-, nuorten- ja perheleirit (Ketola 2002, 7-8).

4.2 Leiritoiminnan teoriaa

Leiri-sana käsitteenä on, riippuen sen määreestä, antanut monenlaisia viestejä. Se on voinut merkitä pakkoa, sortoa ja kurjuutta esimerkiksi vankileireillä. Toisaalta se on ollut edistäjänä ja valistajana erilaisilla koulutus- ja harjoitusleireillä. Sillä on ollut myös virkistystä ja lomaa tarkoittava merkitys erityisesti nuoriso- ja kesäleirien muodossa. (Ketola 2002, 49.)

Leiritoiminta tarjoaa elämän perusasioita, joita ovat mm. ihmiset, toiminta, ruoka ja lepo. Leiri on elämää sosiaalisessa ryhmässä, ja se voi tarjota hetkittäin jopa voimakkaitakin elämyksiä. Niitä voi syntyä leiriohjelman virikkeistä, luontokokemuksista, lähimmäisyydestä ja joskus jopa koti-ikävästä. Leirin arkipäiväiset askareet voivat olla syvältäkin kouraisevia kokemuksia, suorastaan seikkailuja arkipäivän ulkopuolella. Leiri tarjoaa melkein rajattomat mahdollisuudet toiminnalle, ja leiriä perustelevat toiminnan välineenä monetkin asiat: se tarjoaa kokonaisvaltaista yhdessäoloa ja kasvatusta yksin ja yhdessä. Se tarjoaa mahdollisuuden itsenäisyyteen kasvamiseen ja omien piilevien kykyjen löytämiseen. (Ketola 2002, 48, 51.)

Leiri vaatii pitkän ja huolellisen suunnittelun. Sen aikana työ voi olla myös hyvin raskasta ja nopeatempoista, mutta hyvin suunniteltu leiri on aina helpompi vetää.

Suunnitelmat hätätilanteiden varalle auttavat myös huomattavasti. Huonosti suunniteltu leiri voi siis olla yksi sudenkuopista, johon kompastua. Suunniteltaessa leiriä tulee ottaa huomioon leiriaika, ja -paikka, työntekijät, tiedotus, talous, huolto, turvallisuus, ruoka sekä ohjelma. (Ketola 2002, 55.)

5 TAVOITTEET

5.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Otimme opinnäytetyömme tavoitteeksi nuoren aikuisen miehen hengellisen kasvun ja miehisyyden tukemisen. Metodina toimi leiri, ja samalla opinnäytetyöntekijät saivat tutustua leiritoiminnan järjestämisen yksityiskohtiin ja toiminnan järjestämisen sellaiselle kohderyhmälle johon kumpikaan tekijöistä ei ole aikaisemmin työssään törmännyt omana ryhmänään: lähes itsensä ikäisiin nuoriin aikuisiin miehiin. Molemmilla tekijöillä on kokemusta seurakunnan lapsi ja nuorisotyöstä, mutta nuoret aikuiset ovat seurakunnissa unohdettu kansanosia. Heille järjestettyä toimintaa on todella harvassa, omaa toimintaa ei käytännössä ole. Seurakunnan toiminnat ovat suunnattu joko lapsille, nuorille tai vanhuksille. Nuoret aikuiset saavat toki osallistua, mutta 18-vuotias isostoiminnassa voi tuntea olonsa jo hieman ulkopuoliseksi. Kohderyhmäksi valitsimme nuoret aikuiset miehet, lähinnä siitä syystä että oman kokemuksemme mukaan sekaleirillä esiintyy usein jonkin asteista sukupuolten välistä jännittyneisyyttä. Luonnollisesti leirin tavoitteet ovat myös opinnäytetyön tavoitteita.

5.2 Leirin tavoitteet

Leirin oli saada toimintaan mukaan nuoria aikuisia miehiä. Tehtävä ei välttämättä ole niin helppo kuin saattaisi kuulostaa, sillä miten saada yhteyttä nuoriin aikuisiin, jotka eivät välttämättä seuraa seurakunnan tapahtumakalenteria. Lisäksi pienenä lisäryityksenä halusimme välittää nuorille aikuisille ajatusta siitä, että he voisivat olla itse järjestämässä toimintaa seurakunnassa. Seurakunta kun ei ole vain kirkko,

seurakuntakeskus ja työntekijät, vaan kaikki seurakunnan jäsenet ovat oikeutettuja toimimaan ja tekemään yhteistä hyvää ja viemään Sanaa eteenpäin. Nämä ajatukset taustalla lähdimme suunnittelemaan leiriä joka olisi samalla sekä toimintaa tarjoava seikkailu ja erotus arjesta että vertaistukea tarjoava kokemus nuoren miehen hengelliseen elämään ja kehitykseen. Lisäksi tarkoituksena oli tarjota toimiva rakenne ja kehityskelpoinen idea jota seurakunta mahdollisesti innostuisi kehittämään ja jatkamaan tuleville sukupolville.

6 HANKKEEN LÄHTÖKOHDAT

6.1 Kohderyhmälle suunnatun toiminnan tarve

Tässä osiossa käymme siis läpi prosessia, minkä pohjalta syntyi Äijä-leiri. Varsinainen idea leirin järjestämiselle nuorille aikuisille miehille lähti toiminnan puutteesta nimenomaan kyseiselle kohderyhmälle Jämsän seurakunnassa. Aiheesta olimme siis keskustelleet aikaisemminkin kyseisen seurakunnan työntekijän kanssa, mutta nyt oli aika ottaa aihe esille siinä mielessä, että jotain tehtäisiin. Niin ehdotimme Äijä-leirin toteuttamista opinnäytetyönä, ja vastaava työntekijä hyväksyi ehdotuksemme, kunhan vielä toimittaisimme tarkat ehdotelmat leiristä ja sen sisällöstä.

6.2 Suunnitelman kehittyminen

Ensimmäisenä jouduimme pohtimaan leirin peruskysymyksiä: missä ja millainen leiri pidetään? Meillä oli alusta alkaen melko selkeä näkemys leirin peruskaavasta, joka sisälsi yhteisen opetuksen, hartaudet, makkaranpaistoa, ruoanlaittoa, leikkimielistä kisailua ja saunomista. Tämä peruskaava ja leirin teema oli lainattu melko suoraan Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulun miesopiskelijoiden yhdistyksen, M-klubin toiminnasta. Olympialaisteema tarjoaa mahdollisuuteen ”vakavaan” kilpailuun leikkimielisissä lajeissa, unohtamatta kuitenkaan yhdessä tekemisen kokemusta ja onnistumisen iloa, joten perusteema sopi täydellisesti tarkoituksiimme.

Koska ajattelimme viettää leirin pääasiallisesti ulkotiloissa, oli Jämsän seurakunnan leirikeskuksista vain Jokisalons leirikeskus juuri sopiva meidän käyttötarkoituksiimme. Nämä tilat varasimme välittömästi, kun olimme varmistuneet leirin järjestämisajankohdasta. Tässä vaiheessa päätettiin, että leiri tulisi kestämään perjantai-illasta sunnuntai iltapäivään. Tältä pohjalta lähdimme työstämään leiriä, joka pikkuhiljaa sai lähestulkoon lopullisen muotonsa. (Liite 1.)

Aikaisempiin tapahtuma- ja leirikokemuksiin perustaen päätimme pitää aikataulut liukuvina ja painopisteen toiminnassa. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole järjestää niin sanottua ”toiminta-ätkyä”, vaan löytää sopiva tasapaino toiminnan ja rauhallisen yhdessä olemisen välille.

7 LEIRIN VALMISTELU

7.1 Yhteistyö Jämsän seurakunnan kanssa

Leiri järjestettiin käytännössä osana Jämsän seurakunnan toimintaa. Yhteistyötä oli siis tehtävä melko paljon. Koska leiri oli osa seurakunnan toimintaa, niin siellä oli oltava ainakin yksi työntekijä mukana, jotta saisimme mm. seurakunnan vakuutuksen leirille. Näinhän asia loppujen lopuksi järjestyi.

Leirin mainostus suoritettiin seurakunnan kautta ja kanssa. Mainostus aloitettiin hyvissä ajoin laittamalla seurakunnan nuorisotiloihin mainoksia tulevasta leiristä (Liite 4.).

Mainostusta toteutettiin myös yleisellä lehti-ilmoituksella, tekstiviesteillä ja henkilökohtaisesti kutsumalla nuoria aikuisia miehiä leirille. Ilmoittautumiset leirille vastaanotti myös leirillä mukana ollut nuorisotyönohjaaja.

7.2 Budjetti ja materiaalit

Alun perin varauduimme siihen että joutuisimme järjestämään leirin omakustanteisesti, joten varasimme rahaa omista taskuistamme n. 50 € ruokiin yms. Mietimme tätä ratkaisua sekä itsemme että leirille tulijoiden kannalta. Halusimme pitää toimintaan osallistumiskynnyksen matalana, mutta kuitenkin jouduimme pitämään mielessä sen että emme köyhinä opiskelijoina voi järjestää ilmaistoimintaa. Mietimme siis korkeaa leiri maksua, jolloin voisimme sijoittaa rahaa ruokiin ja välineisiin, tai matalaa leirimaksua, jolloin emme tarjoaisi ruokailua. Leirimaksu kerättiin siten, että ilmoittautuessaan osallistuja maksoi maksusta puolet, ja leirille tullessaan toisen puolikkaan. Leirimaksulla olisi saanut perusruokatarvikkeet yhdessä laitettuihin pitsoihin. Tämä kuitenkin muuttui lähes välittömästi, sillä Jämsän seurakunta suostui maksamaan ruokailun. Loppujen lopuksi, ruokabudjetti nousi 150€:on. Ruokailusta mainittakoon vielä sen verran, että tällä leirillä alueella ei ollut leirikeskuksen henkilökuntaa, joten ruokailut oli kaikki järjestettävä itse.

Majoittautumismuotona oli alusta pitäen puolijoukkueteltoa, sillä armeijaan ja puolijoukkueteltoon liittyy hyvin paljon tiettyä ”perusäijyyttä”. Teltoa lähdimme hakemaan Jämsänkosken partiolaisilta. Jousi ja ilma-aseet tulivat järjestäjiltä tai seurakunnalta, ”vapaatyölin tukinheito” ja tulenkeskityksen välineet lahjoittivat ystävällisesti Äiti luonto.

7.3 Oppitunti ja hartaudet

Leirin yleisenä aiheena oli nuori aikuinen mies, joten sidoimme oppitunnin ja hartaudet teemaan. Hartauksia oli aina aamulla ja illalla. Myös lipun nosto ja lasku olivat näiden yhteydessä. Hartaudet olimme sopineet keskenämme, kumpi pitää milloinkin hartauden ja yhdessä olimme hieman suunnitelleet niitä.

Oppitunnilla käsitelimme miehuuden ja miehisyiden eri osapuolia vapaan-assosiaation avulla. Osapuolina olivat muun muassa nainen, menestys, häpeä, itsetunto ja vastuu. Tarkoitus oli että leiriläiset kiertävät pienissä ryhmissä paperilta toiselle ja kirjoittavat mitä itselle tulee mieleen kunkin paperin viitoittamista osapuolista. Tämän jälkeen keräännuttiin yhdeksi ryhmäksi keskustelemaan papereilla olleista aiheista vielä syvällisemmin, yhdestä paperista kerrallaan. Viimeisenä osa-alueena, joka käsiteltiin suullisesti koko ryhmän kesken, oli miehen suhde Jumalaan käyttäen apuvälineenä esimerkkejä Raamatun mieshenkilöistä.

7.4 Kisailut ja vapaa-aika

Molemmat tekijät ovat jäseniä ja aktiivisia osallistujia Pieksämäen diakonia ammattikorkeakoulun miesopiskelijoiden-yhdistyksen eli M-klubin toimintaan. Tässä toiminnassa yhtenä vuoden pääkohtana ovat kahdesti vuodessa järjestettävät ”olympialaiset”. Näissä kisoissa kahden hengen joukkueiden on tarkoitus kilpailla vakavissaan, mutta leikkimielisissä lajeissa. Olimme havainneet idean toimivaksi ja viihdyttäväksi, joten päätimme kopioida sen suoraan leirimme toimintapohjaksi. Olympialaisidea pitää sisällään elämyspedagogiikan kolme tärkeintä elementtiä: Sosiaalistavat ja yksilölliset haasteet, sekä ryhmäaloitteellisuuteen kannustavat tekijät. Nämä osa-alueet tulevat esille joukkueiden valinnassa ja muodostuksessa, ja itse lajeissa. Muu vapaa-ajan käyttö kului muun muassa teltan pystytykseen ja yhteiseen ruuanlaitto operaatioon, eli leirin ylläpidollisiin tehtäviin.

Olympialaisten valinta vapaa-ajan toiminnan ja kisailujen pohjaksi palveli useaa eri tarkoitusta samalla kertaa: leiriläiset tutustuivat toisiinsa, tapahtui ryhmäyttämistä, unohtamatta tietenkään mielekkään toiminnan tarjoamista. Ohessa tuli ”vertaistukitoimintaa” lähes huomaamatta. Jokainen sai olla oma itsensä ja nauttia toisten hyväksynnästä ja kannustamisesta.

Lajien valinta ja kehittäminen jäi osittain leiriläisten itsensä vastuulle, ohjaajien vastuu oli vain varmistaa lajien määrä ja sopivuus. Lajit olivat tarkoituksella ”kevyehköjä”, taitoa, voimaa ja tekniikkaa tarvittiin vähän, myös onnella oli osansa. Tällä estettiin liian vakava kilpailu ja se, että fyysisesti lahjakkaammat olisivat dominoineet kisoja.

Tarkoitus on tarjota osallistumisen ja onnistumisen kokemuksia kaikille. Lajien valinta tapahtui demokraattisesti äänestyksellä: leiriläiset saivat ehdottaa haluamiaan lajeja, ja lopuksi eniten ääniä keränneet lajit valittiin mukaan. Lopullisiksi lajeiksi päätyivät: kaaospeli, pituusjousiammunta, tarkkuusammunta (jousella, ilmapistoolilla ja ilmakiväärillä), tulenjohto ja ”tukinheitto”. Erikoisia sääntöjä tai rajoituksia emme keksineet tai vaatineet. Tyylistä ja asenteesta saattoi saada bonuspisteitä. Vapaa-aikaa jäi sopivasti myös omatoimiselle puuhastelulle. Vapaa-aika rakentui saunomisen, juttelun ja makkaranpaiston ympärille.

8 LEIRIN TOTEUTUS

Leiri järjestettiin 15.- 17.5.2009, ja se oli tarkoitus alkaa perjantai-iltana klo 18. Ilmoittautuneita oli tullut kahdeksan ilmoittautumisajan umpeutumiseen mennessä. 15.5. perjantaiamuna noin klo 10 saimme puhelun nuorisotyönohjaajaltamme Jämsästä, että leiriläisiä on perunut tulonsa. Loppujen lopuksi leiriläisiä oli siis tulossa paikalle kolme. Pidimme tiukan pohdintatuokion, jossa teimme nopeita ratkaisuja asioista kuten järjestetäänkö leiri, ja jos järjestetään, niin muuttuuko ohjelma ja aikataulu?

Koska mielestämme työ on arvokasta, jos siitä on hyötyä ja iloa yhdellekin ihmiselle ja Sana pääsee koskettamaan edes yhtä sydäntä. Pidimme siis leirin tästä takaiskusta huolimatta, mutta päätimme, että leiriä lyhennettiin. Yövyimme siis leirillä vain yhden yön, vaikka leiri loppuikin 17.5. sunnuntaina hieman improvisoituun ohjelmaan. Perjantain ohjelma pysyi samanlaisena kuin olimme aluksi suunnitelleet, mutta lauantain ohjelmaa jouduimme hieman muuttamaan. Samoin valmistauduimme joustamaan erittäin paljon lauantain suunnitellusta aikataulusta.

Hoidimme Jämsässä leirin tarvikkeiden hankkimisen hyvissä ajoin: haimme leirikeskuksen avaimet, kävimme hakemassa nuorisotilalta kaikkea leirillä tarvittavaa tavaraa ja suuntasimme nuorisotyönohjaajan kanssa kauppaan ostamaan ruokatarvikkeet. Tässä vaiheessa budjettimme nousi hyvin paljon, kun

nuorisotyönohjaajamme totesi, että koska tämä leiri on näin pieni, niin seurakunta voi osallistua enemmän ruokakustannuksiin. Makkarassa ei siis kitsasteltu tällä kauppareissulla. Ruokat ja tavarat saatuamme kyytiin, suuntasimme kohti leirintäkeskusta, laittamaan ruokat kylmään ja tavarat valmiiksi leiriläisiä varten. Varmistimme myös, että partiolaisten teltta oli tuotu paikalle. Leiri oli valmis alkamaan.

Leiriläisten tultua paikalle pidimme pienen alkuhartauden esittelyn jälkeen. Hartaudessa rukoilimme siunausta ja varjelusta leirille. Hiljentymisen jälkeen selvitimme lyhyesti tulevan leirin sisältöä sekä kävimme esittäytymiskierroksen. Vielä tarkemmin selvensimme sen päivän aikataulun. Ensimmäisenä oli siis vuorossa puolijoukkueteltan pystytys. Tämän projektin valmistuttua siirryimme sisätiloihin viettämään laatu-aikaa toistemme seurassa. Ilta kului siis makkaraa paistellessa makkaraa, ja sen ohella keksiessä ja äänestäessä tulevien olympialaisten lajit. Toki kaiken tämän tohinan keskellä käytiin monta mielenkiintoista keskustelua miehisessä seurassa. Myös kipinävahtivuorot saatiin sovulla päätettyä. Ilta päättyi hartauteen, jossa käsiteltiin ystävyyttä. Hartauden päätyttyä makkarantäyteinen väki suuntasi iltatoimien jälkeen telttaan nukkumaan. Kipinävahdille jätettiin lamppu ja Raamattu, jotta Sana voisi johdattaa yksin leirillä valvovaa.

Yö sujui hyvin aamuyön puunloppumisongelmaa lukuun ottamatta. Aamu aloitettiin lipunnostolla ja hartaudella. Hartaudessa puhuimme armoon luottamisesta, ja siitä, että voimme luopua ajatuksesta tehdä itse itsemme kelvollisiksi Jumalalle (oma suoriutuminen). Tämän jälkeen suuntasimme ensin laittamaan aamupala tarjolle ja sen jälkeen syömään. Lyhyen luovan tauon ja ruokien poislaiton jälkeen pidimme leirin oppitunnin.

Tunti toteutettiin suunnitelman mukaisesti: sijoittelimme ympäri huonetta (lähes ympyrän muotoon) papereita, joissa oli kussakin ”mies ja ”-otsikoita (otsikoiden loppuosat olivat: nainen, menestys, häpeä, itsetunto ja vastuu). Kahdessa eri ryhmässä kiersimme laput lyhyesti keskustellen pienryhmässä aiheesta. Tämän jälkeen kokoontuimme yhteen käsittelemään yhdessä kaikki aiheet ja keskustelemaan niistä. Havaitimme, että varsinkin näin pienessä ryhmässä keskustelua syntyi todella paljon. Esimerkiksi ”mies ja häpeä” aihe keräsi seuraavanlaisia kommentteja:

”Epäonnistuminen omassa jutussaan, heikkouden näyttäminen, häpeä avun

tarpeesta, kulissin ylläpito”

Huomasimme myös että lähes kaikki osa-alueet linkittyvät toisiinsa. Esimerkiksi mies voi tuntea häpeää siitä että ei ole saavuttanut menestyksen symboleita, ja tämä taas johtaa suoraan siihen ettei miehellä ole hyvää itsetuntoa ja itsearvostusta. Leiriläiset pohtivat asioita pitkään ja aihetta oli selkeästi mietitty joskus aikaisemminkin omakohtaisesti. Lopuksi käsitelimme aiheen ”Mies ja Jumala”. Pyysimme leiriläisiä miettimään Raamatun mieshenkilöitä, ja sitä mikä oli heidän suhtautuminen ja käytös Jumalaa kohtaan. Esille tulivat muun muassa Pietari, Joonas ja Juudas.

Tästä pohdinnasta pääsimme oppituntimme opetukseen: Raamatunkaan miehet eivät olleet täydellisiä uskossa tai muutenkaan. Jopa Pietari joka vannoi ja vakuutti seuraavansa Jeesusta loppuun asti pelkäsi ja kielsi Jeesuksen. Vaikka elämä ei aina sujukaan eri osa-alueilla, meidän täytyy tuntea oma arvomme ja lähimmäisen arvo. Lyhyesti: arvosta itseäsi, ota vastuuta, kuuntele sydäntäsi, rakasta ja palvele muita sekä muista, että Jeesus on tukenamme aivan loppuun saakka.

Oppitunnin jälkeen siirryimme aikataulun mukaisesti olympialaisten pariin. Avajaislajeina nähtiin tulenjohto, ”tukinheitto” ja pituusjousiammunta (Liite 7.). Ensimmäisten olympialaislajien jälkeen oli aika ruokailla. Tarjolla oli pitsaa, jonka jokainen tekisi itse. Ajan säättämiseksi olimme ostaneet valmispohjia, joten pitsan tekeminen ei ollut läheskään niin suuri homma, kuin keittiön siivoaminen kuuden äijän jäljiltä. Ruokailu onnistui mallikkaasti, ja jokainen taisi syödä vähän enemmän kuin olisi jaksanutkaan. Pieni ruokalepo oli siis paikallaan. Samalla keskusteltiin henkeviä ja käytiin läpi tulevaa leirin kulkua. Kuitenkin ennen olympialaisten jatkamista ohjelmassa oli keittiö siivous.

Ohjelma jatkui siis loppuilla olympialaislajeilla, jotka olivat tarkkuusammuntaa, koska eihän täydellä vatsalla pidä urheilla. Ajan mittaan normaalit olympialaislajit loppuivat ja siirryimme finaaliin, eli kaaospeliin (Liite 6.). Peliä jouduttiin muokkaamaan melko rajulla kädellä, emmekä olleet varmoja, toimitko kyseinen peli niin pienellä ihmismäärällä. Vaikka peli ei ihanteellisesti toiminutkaan, niin kaikilla oli hauskaa ja peli saatiin päätökseen. Pistetilanteen ollessa tasan kahden joukkueen kesken finaaliottelun jälkeenkin, päätettiin ottaa lopullinen loppuottelu lajissa nimeltä

peukkupaini. Ja niin olympialaiset saatiin päätökseen.

Päivä alkoi olemaan jo illan puolella, joten totesimme nyt olevan aika purkaa majoitustilamme. Purimme ja putsasimme päivän auringossa tuulettuneen puolijoukkueteltan kamiinoineen. Tällä aikaa sauna oli ollut lämpiämässä ja odotteli valmiina äijiä. Rentouttavan saunomisen jälkeen oli jäljellä päivän leirin hihasta vedetty päätösohjelma: makkaranpaistoa Euroviisujen seuraamisen ohella. Olimme siis haalineet viime tingassa paikalle videotykin, ja katselimme Euroviisuja valkokankaalta makkaraa paistellessa ja syödessä. Tämän ohjelman yhteydessä keräsimme leiripalautteen leiriläisiltä.

Suomi ei voittanut Euroviisuja, mutta maha oli herkkuja täynnä ja oli aika lopetella Äijäleirimme. Hiljennyimme vielä kerran hartauteen, jossa puhuimme siitä, ettei seurakunta ole kirkko, seurakuntakeskus ja työntekijät, vaan jokainen seurakuntalainen muodostaa sen. Näin myös kannustimme heitä olemaan aloitteellisia ja kehittämään seurakunnan toimintaa rohkeasti täysivaltaisina seurakunnan jäseninä. Leiristä oli enää jäljellä loppusiivous ja hyvästit. Kello oli noin 3.00 sunnuntaiaamuna, kun leiripaikka tyhjeni voipuneista, mutta iloisista äijistä.

9 PALAUTE LEIRISTÄ

Leirille osallistui, loppujen lopuksi, kolme leiriläistä ja seurakunnan nuorisotyöntekijä, joka oli paikalla valvomassa leirin toteutusta. Hän siis ei osallistunut ohjaamiseen eikä käytännön järjestelyihin työntekijänä, vaan yhtenä leiriläisistä. Saatu palaute oli positiivista. Leiriläisten oma kokemus leiristä oli se että leirille sai tulla omana itsenään pitämään hauskaa miesseurassa selvin päin. Erityisen positiivisena koettiin se että toiminta oli suunnattu nuorille aikuisille. Olympialaisteema sai hyvän palautteen, vaikka kommentoitiin että lopuksi olisi haluttu hieman räväkempi lopetus.

Negatiivisena leiriläiset kokivat ohjaajien tietynlaisen epävarmuuden, ja sen että

päädymme lyhentämään leiriä osallistujia määrän vähyden takia. Leiriläisiltä tuli myös parannus ehdotuksia. Eniten toivottiin lisää hengellistä sisältöä ja toimintaa, kuten virsien laulua.

Myös leirillä mukana olleelle nuorisotyöntekijälle annettiin oma palautelomake täytettäväksi (Liite 2.). Kyseinen lomake sisälsi hieman tarkempia kysymyksiä leiristä ja läpikäydystä prosessista kuin leiriläisille jaettu versio. Pääasiallisesti häneltäkin saatu palaute oli positiivista, etenkin oppitunti oli jäänyt positiivisesti mieleen. Sisällöllisesti hän olisi kaivannut hieman enemmän ”Sanan äärellä” olemista. Leirin muuta toimintaa, kuten ruoanlaittoa, saunomista, puolijoukkueteltan pystyttämistä ja toiminnallista osuutta nuorisotyönohjaajamme piti omasta mielestään jopa osittain tärkeämpänä kuin niin sanottua leirin ”virallista” ohjelmaa. Ne olivat hänen mielestään rennosti vedettyjä ja porukan yhteishenkeä kohottavia. Mainostus oli hänen mielestään aloitettu riittävän ajoissa ja se oli tarpeeksi kattavaa. Leirin vetämisestä ja organisoinnissa oli kuitenkin parantamisen varaa: nuorisotyönohjaajamme olisi toivonut meidän vetävän leiriä ja eri tilanteita vielä rohkeammin. Myös organisointipuolessa hän olisi halunnut enemmän yhteistyötä seurakunnan kanssa, koska tiedon kulku oli nyt hieman heikkoa etenkin tarkan ohjelmarungon suhteen. Hän totesi kuitenkin, että tällä kyseisellä ryhmällä leiri toimi kuitenkin hyvin.

POHDINTAA TYÖSTÄ

9 PALAUTE LEIRISTÄ

Leirille osallistui, loppujen lopuksi, kolme leiriläistä ja seurakunnan nuorisotyöntekijä, joka oli paikalla valvomassa leirin toteutusta ja yhtenä leiriläisenä. Hän siis ei osallistunut ohjaamiseen eikä käytännön järjestelyihin työntekijänä. Hänen roolinsa oli enemmänkin toimia turvallisuusvastaavana, ja nauttia leiristä tavallaan yhtenä leiriläisenä.

Leirin lopuilla jaoimme leiriläisille palautelomakkeet (Liite 3.), jotka he täyttivät ja palauttivat vielä saman illan aikana. Heiltä saatu palaute oli pääosin positiivista. Heidän oma kokemus leiristä oli se että leirille sai tulla omana itsenään pitämään hauskaa miesseurassa selvin päin. Erityisen positiivisena koettiin se että toiminta oli suunnattu nuorille aikuisille. Olympialaisteema sai hyvän palautteen, vaikka kommentoitiin että lopuksi olisi haluttu hieman räväkämpi lopetus.

Negatiivisena leiriläiset kokivat ohjaajien tietynlaisen epävarmuuden, ja sen että päädyimme lyhentämään leiriä osallistujia määrän vähyyden takia. Leiriläisiltä tuli myös parannus ehdotuksia. Eniten toivottiin lisää hengellistä sisältöä ja toimintaa, kuten virsien laulua.

Myös leirillä mukana olleelle nuorisotyöntekijälle annettiin oma palautelomake täytettäväksi (Liite 2.). Kyseinen lomake sisälsi hieman tarkempia kysymyksiä leiristä ja läpikäydystä prosessista kuin leiriläisille jaettu versio. Pääasiallisesti häneltäkin saatu palaute oli positiivista, etenkin oppitunti oli jäänyt positiivisesti mieleen. Sisällöllisesti hän olisi kaivannut hieman enemmän ”Sanan äärellä” olemista. Leirin muusta toiminnasta, kuten ruoanlaittoa, saunomista, puolijoukkueteltan pystyttämistä ja toiminnallista osuutta nuorisotyönohjaajamme piti omasta mielestään jopa osittain tärkeämpänä kuin niin sanottua leirin ”virallista” ohjelmaa. Ne olivat hänen mielestään rennosti vedettyjä ja porukan yhteishenkeä kohottavia. Mainostus oli hänen mielestään aloitettu riittävän ajoissa ja se oli tarpeeksi kattavaa. Leirin vetämisestä ja organisoinnissa oli kuitenkin parantamisen varaa: nuorisotyönohjaajamme olisi toivonut meidän vetävän leiriä ja eri tilanteita vielä rohkeammin. Myös organisointipuolessa hän olisi halunnut enemmän yhteistyötä seurakunnan kanssa, koska tiedon kulku oli nyt hieman heikkoa etenkin tarkan ohjelmarungon suhteen. Hän totesi kuitenkin, että tällä kyseisellä ryhmällä leiri toimi kuitenkin hyvin.

10 POHDINTAA TYÖSTÄ

10.1 Opinnäytetyö

Opinnäytetyön leiri osuuden toteutus oli melko hauskaa. Ohjelman suunnitteleminen,

mainostus, ja mainoksen suunnitteleminen antoivat uuden kuvan tulevaan työhön. Tämä myös paljasti että vaikka leirin idea ja ohjelma olisivat kuinka hyviä tai hauskoja, huono tai olematon mainonta voi pilata perusajatukseltaan hyvän toiminnan täysin.

Hyvä mainonta on taito jota tarvitaan jos halutaan saada paikalle ihmisiä. Sen lisäksi on osattava huomioda se että vaikka ilmoittautuneita olisi kahdeksan, paikalle saattaa silti saapua vain kolme, jos sitäkään. On tärkeää pitää joustovaraa sekä aikatauluissa että ohjelmassa. Omassa työssämme kävi niin että vaikka eräässä vaiheessa ilmoittautujien määrä oli melkein 15, perjantaiamuna kuusi tuntia ennen leirin alkua saamme tietää että leirille on tulossa kolme leiriläistä, ja nuorisotyönohjaaja. Tämä tietenkin aiheutti pienen paniikin ja lähes täydellisen aikataulun ja ohjelman muutoksen.

Tutustuminen seikkailupedagogiikan teoriaan herätti kysymyksiä siitä miten paljon seurakunta käyttää nyt ja miten paljon enemmän seurakunnat voisivat käyttää seikkailupedagogiikan ideaa. Nykyihminen on monessa mielessä kehittyneempi ja passiivisempi kuin 50 vuotta sitten elänyt virkaveljensä, mutta tarve olla toimija, liikkuja elää edelleen. Nuoret aikuiset omaavat paljon omia resursseja ja taitoja joista voisi olla hyötyä seurakunnalle, mutta miten nämä taidot saataisiin käyttöön?

Leirillämme mietimme leiriläisten kanssa heidän asemaansa kirkossa ja seurakunnissa. Kyselimme esimerkiksi onko heidän tarkoitus odottaa järjestettyä ohjelmaa, vai voivatko he itse mennä esimerkiksi nuorisotyöntekijän luokse ja esitellä oman ideansa. Miksei näin tehdä? Onko luterilaiseen kirkkoon vakiintunut hierarkia jonka mukaan työntekijät ovat jossain korkealla seurakuntalaisen yläpuolella? Vai onko tämä passiivisuus tulosta pitkästä ”passaamisesta”?

Vai onko kenties syynä lisääntynyt byrokratia? Paperi pyörittää monessa mielessä nyky-yhteiskuntaa, mutta paperin pariin harhautunut sielunpaimen voi jäädä laumansa silmissä etäiseksi hahmoksi, jota ei uskalla häiritä. Ideoita ja intoa löytyi, mutta kipinä lähestyä seurakuntaa ja pyytää esimerkiksi tiloja tai materiaaleja oli korkea, jopa siihen pisteeseen asti että jäätiin mieluummin kärvistelemään ja huokailemaan tekemisen puutteessa kuin otettiin rohkeasti aloite.

Mutta mitä me itse saimme tästä opinnäytetyöprosessista? Näkisin, että tämän

opinnäytetyön tekeminen ja leirin järjestäminen mahdollistivat meidän oman ammatillisen kehittymisen. Opinnäytetyötä tehdessämme opimme paljon teorioita ja käytännön ohjeistuksia, kuinka leiriin liittyviä asioita tulisi hoitaa ja minkä tähden. Lisäksi kirjallisuudesta löysimme runsaasti lisää materiaalia, jota voimme hyödyntää jatkossa, mikäli järjestämme joskus uutta leiriä. Näin siis opinnäytetyön tekeminen lisäsi ymmärrystämme oman alan työtämme kohtaan.

Opinnäytetyöhömmä liittyi sängen oleellisesti käytännön leiri. Itse saimme leirin järjestämisestä todella paljon: opimme miten leirin järjestäminen alusta loppuun käytännössä toimii, ja mitä kaikkea siihen välille sopii (suunnittelu, valmistelu, organisointi, järjestäminen ja lopetus). Käytännössä saimme siis valtavasti kokemusta leirin järjestämisestä. Koska teimme leirin seurakunnalle, opimme myös paljon työn tekemisestä yhteistyökumppanin kanssa. Leirillä saadun kokemuksen ja palautteen osaamme seuraavan kerran leiriä järjestäessä toimia paremmin, tehokkaammin ja johtaa leiriä rohkeammin.

10.2 Leirin toteutuksesta

Ehdottomasti olisimme voineet vetää leiriä huomattavasti rohkeammin. Mietimme kahdestaan, mistä tämä johtui, ja tulimme siihen tulokseen, että meidän kokemattomuudella oli varmasti paljon tekemistä asian kanssa, mutta myös viime hetken suunnitelmamuutoksilla oli asian kanssa tekemistä. Vaikka meillä oli pohjana runko mitä noudattaa, emme voineet millään tietää tulisiko se pitämään yhtään paikkansa. Leirin teoriaosuudessa kävimme läpi, että leirin tulisi olla hyvin suunniteltu. Meidän suunnitelmat meni sen verran kovasti uusiksi, että lähdimme vetämään leiriä osittain improvisoiden. Leiri oli meille todellakin toimintaa epävarmoin lopputuloksin, eli seikkailukasvatusta.

Toisaalta tällainen pieni ryhmä on omalla tavallaan helpompi ohjata, kuin suurempi ryhmä, vielä kun kaikki leiriläiset tuntuivat olevan tuttuja toisilleen entuudestaan. Isommalla ryhmällä olisi voinut vastaan tulla erilaisia ongelmia.

Entäpä mitä vaikutuksia leirillämme oli? Oppitunnilla oli välillä kyllä niin pohdiskeleva

ja keskittynyt tunnelma keskusteluissa, että näitä asioita oltiin varmasti pohdittu aikaisemminkin. Tällä siis pääsimme osittain tavoitteisiimme: herätimme vertaistukea nuorten aikuisten miesten kesken miehisyydestä ja mitä on olla uskovainen aikuinen mies. Äijät näkivät kuinka samoja ajatuksia liikkuu myös muiden vertaistensa mielissä. Jälkeen päin kuulumme myös, että koko paluumatka oli vietetty kovasti miettien mitä toimintaa seurakunnassa voisi järjestää. Näin äkkiseltään vaikuttaa siltä, että sanoma aktiivisuudesta seurakuntalaisena olisi myös itänyt. Ehkä kuitenkin aika vain näyttää tuottaako se hedelmää. Ajan myötä näemme myös sen, vaikuttiko leiri työntekijöiden toimintaan. Tämän leirinhän yhtenä hiljaisena ajatuksena oli myös olla pienenä alkusysäyksenä seurakunnan niin sanotulle K-18 toiminnalle.

Leiri oli loppujen lopuksi varsin onnistunut ainakin meidän mielestä, ja mitä palautteisiin oli uskominen. Varmasti jokainen leirillä ollut oppi sieltä jotain ja sai uutta potkua arkeensa. Mutta miten jatkaa tästä? Nuoret aikuiset ovat suuri voimavara seurakunnissamme, mutta mitä tämä toiminta heidän kontekstissaan tulisi olla? Toimintaa heille vai heidän kanssaan? Ottaa heidät tekemään, vai tehdä heille? Miten saada heidät mukaan ja pysymään toiminnassa mukana? Tästä voisi saada aineksia uuteen opinnäytetyöhön. Otatko sinä haasteen vastaan?

LÄHTEET

- Dunderfelt, Tony 1999. Elämänkaaripsykologia. 9-11. Painos. Porvoo WSOY
- Kangas, I & Nikander, P. 1999 Naiset ja ikääntyminen, Helsinki: Gaudeamus
- Karppinen, Seppo J.A. 2005. Seikkailullinen vuosi haastavassa luokassa - Etnografinen toimintatutkimus seikkailu- ja elämyspedagogiikasta. Väitöskirja. Kasvatustieteiden tiedekunta, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Oulun yliopisto.
- Kirkon tiedotuskeskus. Viitattu 10.9.2009
- Niemelä, Kati 2004. Usko muuttuu iän mukana. Aamulehden torstaivieras 29.7.2004.
- Nurmi, J-E & Salmela-Aro, K. 2000. Ihmisen psykologinen kehitys. Teoksessa Heikkinen, E. & Tuomi, J. Suomalainen elämäntulkinta. 2000. Helsinki: Tammi, 86–98
- Oikarinen, L. 1993. Ihmisen uskon kehitys. James w. Fowlerin teorian konsistenssin analyysin. Helsinki: suomalainen teologinen kirjallisuusseura
- Sinkkonen, Jari. 1990. Pienistä pojista kunnan miehiksi. WSOY
- Telemäki, Matti 1998a. Johdatus seikkailukasvatuksen teoriaan. Oulun yliopiston Kajaanin opettajakoulutuslaitoksen julkaisuja. Sarja B: Opetusmonisteita ja selosteita 11/1998.
- Telemäki, Matti 1998b. Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka. Teoksessa: Lehtonen, Timo (toim.). Elämän seikkailu – Näkökulma elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Atena Kustannus Oy: Jyväskylä.
- Virkkunen, T.P. 1977. Yksilön uskonnollinen kehitys. Helsinki
<http://www.psykonomiopisto.com/vertaistuki.html>

LIITE 1: Alkuperäinen päiväaikataulu.

Pe: klo 18 saavutaan paikalle (hartaus & esittäytyminen)

klo 18.30 teltojen pystytys

klo 19 lajien keksiminen & äänestys

klo 21 iltapala, asettumista, vuorot

klo 22.30 hartaus

klo 23 koisimaan

La: klo 9 herätys, lipunnosto ja hartaus

klo 9.30 aamupala (samaa kuin illalla + tee/kahvi)

klo 10 oppari (miehisuus ja sen osa-alueet)

klo 11 Olympialajeja

klo 12.30 pitsaa tekemään & syömään

klo 15 lisää olympialaisia (loput) ja muuta puuhastelua

klo 20 sauna + makkaraa, mehua

klo 22.30 lipunlasku & hartaus

klo 23 nukkumaan

Su: klo 10 herätys, lipunnosto, hartaus

klo 10.30 aamupala

klo 11 kaaos-peli

klo 12 leirin purku & siivous

klo 13 palkintojen jako, lipun lasku, loppuhartaus, kotiin.

LIITE 2: Palaute ja arviointilomake Jämsän seurakunnan nuoriso-ohjaajalle.

PALAUTE JA ARVIO

Leirin sisältö (oppitunti, hartaudet):

Leirin muu toiminta:

Käytännön toteutus (olisitko tehnyt jotain toisin: mitä, miksi miten?):

Mainostus, organisointi ja muu alkujärjestely:

Pitsan arvosana asteikolla 1-5:

Muuta (vapaa sana):

LIITE 3: Leiriläisille jaettu palautelomake.

PALAUTE

Ruusut (mitä jäi mieleen yms.):

Risut:

Parannusehdotukset:

Osallistuisitko toisenkin kerran:

LIITE 4. Äijäleirin mainos.

Haluamme SINUT

...ainakin jos olet **18-22-vuotias mies**. Lähde mukaan viettämään laatu-aikaa äijäporukassa! Luvassa puolijoukkueteltoja ja äijämäisiä aktiviteetteja.

Jämsän seurakunnan kanssa järjestämme miehille tarkoitetun **ÄIJÄ-leirin 15-17.5.2009**.

Ilmoittautumiset ja lisätiedot nuoriso-ohjaaja Matti-Pekka Piiraiselta (050 5919 383) tai allekirjoittaneilta.

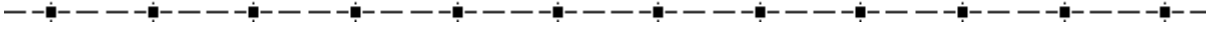
TERVETULOA! WELCOME!

Antti Närhi

040-5693160

Mikko Ojala

045-2323118

Leiri on osa Diakonia-ammattikorkeakoulussa tehtävää opinnäytetyötä.

LIITE 5. Leirin ilmoittautumislomake

ÄIJÄLEIRI

FAKTOJA:

- MILLOIN:
 - 15.-17.5.2009
 - Paikalla Jokisalossa klo 18 (oma kyyti, mutta jos tarvitset kyydin, niin ilmoita lomakkeessa, niin pyrimme järjestämään)
 - Poistumme sunnuntaina n. klo 17
- MISSÄ:
 - Kuorevedellä Jokisalossa (Jokisalontie 35800 Mänttä)
 - Puolijoukkuetelttamajoitus
- RAJOITUKSET:
 - Ikähaarukka: 18-22-vuotiaat
 - Sukupuoli: mies
- MUKAAN:
 - Makuupussi
 - Makuualusta
 - Sauna- ja uimavermeet
 - Henkilökohtaiset tarvikkeet (esim. lääkkeet, hammasharja)
 - Vaihtovaatteita (vietämme pääosan ajasta ulkona, varaudu säähän kuin säähän!)
 - Reippaasti äijä-henkeä!
- HINTA: YHTEENSÄ 10€
 - 5€ ilmoittautuessa + 5€ leirillä
- PALAUTA ILMOTTAUTUMISLOMAKE VIIMEISTÄÄN 10.5.2009
MATTI-PEKKA PIIRAISELLE
- YHTEYSTIEDOT LISÄINFOA VARTEN (leiriin liittyvän opinnäytetyön tekijät):
 - Antti Närhi 040-5693160 s-posti: antti.narhi@student.diak.fi
 - Mikko Ojala 045-2323118 s-posti: mikko.ojala@student.diak.fi

TERVETULOA!

----- LEIKKAA TÄSTÄ -----

Äijäleirin ilmoittautumislomake

Osallistujan nimi: _____ Ikä: ____ Puh.
nro _____

Sähköpostiosoite: _____

Lähiomaisen nimi: _____ Lähiomaisen
puh.nro _____

Sairaudet, allergiat, kyydin tarve, lempimakkaramerkki, kätsisyys tms. huomioitavat
asiat:

LIITE 6. Kuvia leiristä. Luvat kuvien esittämiseen kysytty ja saatu.

Kuva 1. Leirin majoittautumispaikka.

Kuva 2. Leirin pääravinnon lähde.

Kuva 3. ”Tukinheitto”.

Kuva 4. Tulenjohto.

Kuva 5. Pituusjousiammunnan voittajat.

Kuva 6. Tarkkuusammuntaa jousella.

Kuva 7. Kaaospeli. Tehtävänä menossa ilmakitarabändinä kappale Hard Rock Hallelujah.

Kuva 8. Koko Äijäleirin porukka.

LIITE 7. Kaaospelin ohjeistus ja tehtäviä (muokattiin tilanteeseen sopivaksi).

TÄMÄ ON KAAOSPELIN OHJEISTUS!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Kaaos on peli, jota ei kannata ottaa turhan vakavasti. Kaaos on peli, jossa etsitään lappuja. Kaaos on peli, jossa suoritetaan tehtäviä. Kaaos on peli, joka on nimensä mukaisesti pelkkää kaaosta.

YLEINEN PELINKULKU:

Peli alkaa lähtömerkistä. Aluksi vartio valmistaa itselleen pelimerkin, jonka jälkeen siirtyy jollekin ”nopanheittopaikoista”. Noppana toimii puukepukka, jonka **KAIKKI VARTION JÄSENET HEITTÄVÄT YHDESSÄ**. Mille sektorille keppi osuu, se on vartion saama askelmäärä, jonka saa mennä eteenpäin. Kepinheiton jälkeen vartio siirtyy oman pelimerkinsä kanssa pelilaudalle, ja siirtää nappulansa saamansa numeron verran.

Pelilaudassa on numerot 1-50. Jos vartio joutuu esim. numeroon 6, lähtevät he etsimään paperilappua, jossa on kyseinen numero. Sen löydettyään, he opettelevat ulkoa lapusta löytyvän sanan ja numerokoodin. **LAPPUA EI SAA IRROTTAA PAIKALTAAN, SEN PAIKKAA EI SAA MUUTTAA ELI SIIHEN EI KOSKETA MILLÄÄN TAVALLA!**

Kun vartio muistaa kyseisen sanan ja numerosarjan, siirtyvät he tehtäväpaikalle, jossa kertovat sanan ja numerosarjan. Jos se ei mene oikein vartio palaa lapulle ja opettelee sen uudestaan. Jos taas vartio muistaa lapun sisällön, saavat he tehtävän, josta suoriuduttuaan he palaavat ”noppapaikalle”, heittävät keppiä, siirtävät pelimerkkiään noppaluvun mukaan ja etsivät uuden lapun. Näin jatketaan kunnes peli vihelletään poikki. Sen jälkeen kaikki vartiot siirtyvät saliin.

TÄRKEÄÄ MUISTETTAVAA!!!!!!

- Vartio pysyy koko pelin ajan yhdessä. Lappua saa hajaantua etsimään, mutta jokaisen on osallistuttava sen muistamiseen ja tehtävän suorittamiseen.
- Jokaiselle jaetaan yksi ”MÖÖ”-lappu, jolla saa hypätä tehtävän yli. Jos lappua

halutaan käyttää, se annetaan tehtävänantajalle ja vartio siirtyy suoraan napanheittopaikalle.

- Jonottamaan varmasti joutuu eri suorituspaikoille, joten muistakaa hyvä partiohenki. Riidellä ei saa ja jonottaa täytyy nätisti.

Esimerkkejä tehtävistä:

- Muodostakaa ihmispyramidi
- Laulakaa äijä-aiheinen laulu
- Montako kirjaa Raamatussa on?